

MA-106

March-2025

B.Ed., Sem.-IV

A-07 : Introduction of Educational Research

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચનાઓ : (1) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.
(2) જમણી બાજુએ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના કુલ ગુણ દર્શાવે છે.

1. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 14

- (i) સંશોધનની વ્યાખ્યા આપી સંશોધનના પ્રકારોની સમજૂતી આપો.
(ii) શૈક્ષણિક સંશોધનની લાક્ષણિકતાઓ સમજાવો.

અથવા

- (i) શિક્ષકો માટે સંશોધનની આવશ્યકતા વર્ણવો.
(ii) મૂળભૂત સંશોધન (પાયાનું સંશોધન) અને વ્યવહારિક સંશોધન ઉદાહરણ આપી સમજાવો.

2. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 14

- (i) સંશોધન સમસ્યા પસંદગીના માપદંડો જણાવો.
(ii) સંશોધન પ્રસ્તાવ એટલે શું ? સંશોધન પ્રસ્તાવ રચનાના સોપાનો જણાવો.

અથવા

- (i) સંશોધનમાં સંદર્ભ સાહિત્ય સમીક્ષા એટલે શું ? સંશોધનના સંદર્ભ સાહિત્યના સ્ત્રોતની ચર્ચા કરો.
(ii) અસરકારક સંશોધન પ્રસ્તાવની રચના કઈ રીતે કરી શકાય ? એક સંશોધક તરીકે તમે કઈ બાબતો ધ્યાનમાં રાખશો ?

3. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : 14

- (i) ચલ એટલે શું ? ચલના પ્રકારો ઉદાહરણ આપી સમજાવો.
(ii) ઉત્કલ્પનાના પ્રકારોની સમજૂતી આપો.

અથવા

- (i) સંશોધનમાં સર્વેક્ષણ પદ્ધતિ એટલે શું ? તેની ઉપયોગિતા ચર્ચો.
(ii) આદર્શ નમૂનાના લક્ષણો જણાવો.

4. નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (i) સંશોધન અહેવાલ લેખન દરમિયાન ધ્યાનમાં રાખવાની બાબતો જણાવો.
- (ii) યાદચ્છિક નિદર્શનની સમજૂતી આપો.

અથવા

- (i) સંશોધન ઉપકરણોની યાદી આપી કોઈ એકની સમજૂતી આપો.
- (ii) સંશોધન પ્રક્રિયાના સોપાનોની સમજૂતી આપો.

5. નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના જવાબ આપો :

14

- (1) ક્રિયાત્મક સંશોધનની વ્યાખ્યા આપો.
- (2) વ્યાવહારિક સંશોધનના બે ઉદાહરણ આપો.
- (3) ક્રિયાત્મક સંશોધન માટેની બે સમસ્યાઓ જણાવો.
- (4) શાળા કક્ષાએ સંશોધન જરૂરી છે – સ્પષ્ટ કરો.
- (5) ચલ એટલે શું ?
- (6) સંશોધનમાં ચાવીરૂપ શબ્દ એટલે શું ?
- (7) શબ્દોની વ્યાવહારિક વ્યાખ્યા એટલે શું ?
- (8) ઉત્કલ્પનાની રચના શા માટે કરવામાં આવે છે ?
- (9) સ્તરીકૃત યાદચ્છિક નિદર્શનું ઉદાહરણ આપો.
- (10) વૈકલ્પિક ઉત્કલ્પનાનું એક ઉદાહરણ આપો.
- (11) યાદચ્છિક નિદર્શ પદ્ધતિના બે ફાયદા જણાવો.
- (12) અપ્રાચલીય કસોટી એટલે શું ?
- (13) માહિતી એકત્રીકરણ દરમિયાન ધ્યાનમાં રાખવાની બે બાબતો જણાવો.
- (14) સંશોધનના હેતુનું મહત્ત્વ દર્શાવો.

Seat No. : _____

MA-106

March-2025

B.Ed., Sem.-IV

A-07 : Introduction of Educational Research

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) All the questions are compulsory, options are internal.
(2) Figures to the right indicate total marks of the question.

1. Answer the following questions : 14
- (i) Give the definition of research and explain its types.
(ii) Explain the characteristics of Educational Research.
- OR**
- (i) Describe the importance of research for teachers.
(ii) Explain with examples basic research and applied research.
2. Answer the following questions : 14
- (i) State the criteria of research problem selection.
(ii) What is research proposal ? State the steps of research proposal.
- OR**
- (i) What is review of related literature in research ? Discuss the source of review of related literature.
(ii) How can we prepare an effective research proposal ? Which type of care should be taken by a researcher while preparing research proposal ?
3. Answer the following questions : 14
- (i) What is variable ? Explain the types of variable with example.
(ii) Explain the types of hypothesis.
- OR**
- (i) What is survey method in the research ? Discuss its usability.
(ii) State the characteristics of an ideal sample.

4. Answer the following questions : 14
- (i) State the points which should be kept in mind while preparing research report.
 - (ii) Explain random sampling.

OR

- (i) Give the list of research tools and explain any one of it.
 - (ii) Explain the steps of research process.
5. Answer any **seven** from the following questions : 14
- (1) Give the definition of the action research.
 - (2) Give two examples of applied research.
 - (3) State two problems of Action Research.
 - (4) Research is necessary at school level-Clarify.
 - (5) What is variable ?
 - (6) What is key word in research ?
 - (7) What is an operational definition of words ?
 - (8) Why should we frame hypothesis ?
 - (9) Give the example of stratified random sample.
 - (10) Give one example of alternative hypothesis.
 - (11) State two merits of random sampling technique.
 - (12) What is non-parametric test ?
 - (13) State two things should be kept in mind during data collection.
 - (14) Describe the importance of research objective.
-